

A haladás útján.

Irta *Fái Dániel.*

Előbbi cikkemben részben már kifejtettem, hogy mit kell tenni a hatóságnak a város fejlődése érdekében. Nem elég az, hogy szép palotáink, nagyvárosias, széles aszfaltjárdáink legyenek. A nagyvárosias külsőnek szüksége van nagyarányu forgalomra is, amelyet ezidőszert Szeged nélkülöz. Ebben a nagykiterjedésű városban szétszórt a forgalom is, ami azt eredményezi, hogy Szeged nagyon gyakran kihaltnak látszik.

Szegeden nagy arányokban fogtak hozzá a belvárosi és a fő-utcák végleges rendezéséhez és ha elkészül a munka, akkor igazán nagyvárosias külseje lesz a városnak. De nem szabad a hatóságnak megfeledkeznie a mellékutcairól sem, azokat is el kell látni csatornázással, ott is kell kövezni, aszfaltozni, mert csak így lesz teljes és végleges a városrendezés nagy munkája.

És itt meg kell jegyezni valamit. Ugyanannyit, sőt még többet kell az ipar és a kereskedelem fejlődése és az idegenforgalom emelése érdekében áldozni, mint amennyit áldozunk a város szépítésére. Minden áldozatot meg kell hozni azért, hogy Szegedet az ország második fővárosává tegyünk, hogy teljesséjék apostoli királyunknak az a mondása: *Szeged nem volt, hanem lesz!*

Az első hatalmas lépés ennek a célnak a megvalósításához az egyetem elnyerése. Szegednek valamennyi fakultásával együtt kell megkapnia a harmadik egyetemet, mert az orvosi egyetem egymagában nem elégíti ki a város jogos óhaját és ez a fakultás a legköltségesebb is. Az államnak nemcsak kötelessége, de nagy anyagi érdeke is, hogy

Szegednek adja a harmadik egyetemet. A nagy építkezések folytán ugyanis az állam-kölcsönös házak különösen a külvárosokban vesztettek az értékükből. Az egyetem felállítása esetén azonban azok értéke jelentékenyen emelkedik, miáltal az állam a nagy államkölcsönhöz biztosabban hozzájut.

Ez azonban nem a legfontosabb ok. Fontosabb az, hogy Szeged, a nagy magyar alföld központja, nemzetiségek lakta vidékkel van körülvéve és ezek a nemzetiségek — szerbek olaszok, németek, — gyermekeiket a szegedi egyetemre küldnék, ami által Szeged a magyarosítás terén érne el nagy és jelentős eredményeket. Már ezért is megérdemljük az egyetemet.

Pozsony az egyetemet a magyarosítás szempontjából követeli magának. Ha eddig nem tudott Pozsony az iskoláival magyarosítani, az egyetem révén sem lesz erre képes! Pozsonynak nincs is szüksége az egyetemre. Nagy gyáripára van és ez kielégítheti ezt a várost. Szegednek, amelyet az árvíz teljesen tönkretett és amelyet csak a kormány táogatásával építhettek föl, kicsiny gyáripára van és ha a kormány a város érdekében megkezdett munkát folytatni kívánja, csak nekünk ítélheti oda a harmadik egyetemet, mert ha ezt nem teszi meg, akkor lekicsinyli a városunkat és fejlődésünkben husz esztendőre visszavet.

Ha számbeli adatokat közölhetnék arról, hogy Pozsonyból és a vidékéről hány hallgató kereste föl a budapesti és kolozsvári egyetemeit és Szegedről meg a nagy Alföldről hányan iratkoznak be oda, akkor — meg vagyok erről győződve — kiderülne az, hogy az utóbbiak számban legalább tízszer felülmúlják az előbbieket. Ebből az is követ-

kezik, hogy a legkeresettebb is lesz a szegedi egyetem.

A kormánynak szem előtt kell tartania azt is, hogy az egyetemi hallgatóknak egészséges, jó és olcsó ellátásra van szükségük, ezt pedig csak Szegeden kaphatják.

Ha mindezeket a körülményeket tekintetbe vesszük és figyelemmel vagyunk azokra az áldozatokra, amelyeket Szeged város közönsége az egyetemért hozni kész, akkor bizhatunk abban, hogy nem marad siker nélkül a nagy küldöttség fáradozása.

Képviselőinknek: *Gerliczy* Ferenc bárónak és *Kelemen* Béla dr.-nak is most kell érvényesíteniök minden befolyásukat és nem szabad elmulasztaniök, hogy jogos kérelmünk támogatására apostoli királyunkat is megkérjük és nem kételkedem abban, hogy a győzelem a miénk lesz: *az egyetemet Szeged kapja!*

A második elődázhatatlan kérdés a vármegye ügye. *Kelemen* Béla dr. már egyizben kívánta Szegedmegye megalkotását. Ennek a tervnek keresztülvitelével Szeged megyeszék hely lenne és nagyon kívánatos, hogy ez az állapot minél előbb bekövetkezzék.

A Szegeden lévő fa- és fémipariskola a szegedi ipar emelésének érdekében sokat tesz. Teljesen képzett iparost nevelnek, de sajnos a magyar ipar keveset fogadhat be közülök, mert — nincs magyar ipar. Az iskola hasznát is a külföld élvezi mert ott alkalmazzák nagy előszeretettel a mi képzett iparosainkat.

A városnak minden ipartelepét, gyáralapítási tervet nemcsak ingyen telek adományozásával kell támogatnia, de anyagi erejével is és minden módon teremtenie kell gyárakat és ipartelepeket, amelyek kenyeret ad-

Tragédiavázlat.

Irta *Balázs Béla.*

(Hárman ülnek a szobában. A diványon *Dezső* és *Jolán* néhány hónapos házasság; szembe velük *Elek*, *Dezső* legjobb barátja és *Jolán* kedves ismerőse. *Elek*, külföldön járt és most először látogatta meg őket. Késő este van.)

Dezső: No már tavasszal, *Jolán*, mi is elmegyünk. Nem bírom elviselni, hogy *Elek* mindezt látta és én nem. Minden utat együtt tettünk eddig. Most először van, hogy ő külön néz meg valamit.

Jolán: Pedig ezentul az, alighanem gyakran fog előfordulni.

Dezső: Mért? Mért ne utazhatnánk hárman? Sőt remélem, hogy nemsokára négyen leszünk.

Elek: Azt hiszem, *Jolán*nak van igaza.

Dezső: Nincs. Nem tudnék ebbe belenyugodni. Nem is szabad. Annyira rám is tartozónak érzem ezt a te utazásodat, hogy érzem rajtad a firenzei galériák és az umbriai kőlostorok illatát.

Elek: (csendesén): Te nagyobb utat tettél időközben.

Dezső (megfogja a felesége kezét): Igaz. Bár, néha, nem tudom messzi utazás volt-e. Hiszen másfél év óta minden gondolatommal itt laktam már. Majdnem ezekben a szobákban. Te tudod ezt legjobban *Elek*. És mégis csodálatos ut volt.

Jolán (kihuzza a kezét): Ne beszéljetekek rólam édes fiam — kérlek.

Dezső: Ahogy akarod aranyom. Bár nem tudom kivel beszélhetnének erről, ha *Elek*kel nem.

Elek: Nem fogunk beszélni, ha *Jolán* nem akarja.

Dezső: Hiszen ez el van intézve. Csak foglalkoztat, hogy milyen furcsa ez. Tegnapelőtt *Jolán*nak valami rokona járt nálunk. Nagyon intelligens és érdekes ember, de mindkettőnknek majdnem idegen. Valahogy szerelemre és házasságra fordult a szó és *Jolán* oly szabadon beszélt a dolgairól, hogy én — aki büszke vagyok emancipáltóságára — szinte meg voltam lepelve. Te pedig legjobb, legrégibb, legintimebb barátom.

Jolán: Éppen azért.

Dezső: Éppen azért?

Elek: Hagyjuk ezt *Dezső*.

Dezső: Te érted *Jolán*t?

Elek: Azt hiszem *Dezső*, hogy ha nekem feleségem lesz, akit úgy fogok szeretni, mint te a tiedet, azt hiszem, minden jött-menttel könnyebben tudok majd róla beszélni, mint éppen veled, akivel gyerekkorunk óta oly sokat beszéltem szerelemről és asszonyról, veled, aki minden kalandomban résztvettél, aki ismered szerelmem természetét és láttad, mikor még sóvárgás volt csak és vágy.

Dezső (nagyon elpirul. Másra akarja teltetni a beszédet): No igen. Persze. Csodálatos rejtelmes valami a szemérem. A legszelevesebben ellentmondó és törvényszerűtlen valami. Például: velem egyszer, régen a következő esett meg. Ide hallgassatok. Egy barátnőmmel, egyetemi kollégámmal és bizalmas pajtásommal egy téli vasárnap kimentünk ródlizni. A lány egész nap ródlikosztumban, sötétzöld, vastag posztónadrágban mázskált és bukdácsolt, mint a többi ródlizó nő és természetesen sem én, sem ő, sem senki ezen meg nem ütközött. De este, hogy visszakészültünk a városba, ő szoknyát vett megint magára. A zöld posztónadrág fölé. Mikor már rajta volt, valami igazítani va-

lója akadt és fel akarta emelni. Én véletlenül ránéztem. Erre a lány elpirult és kért, hogy forduljak el. Persze nevetni kezdtem. Nem szégyelled magad — mondom — orvos-tanhallgató létedre? Hiszen egész nap abban a nadrágban láttalak. Azért sem fordulok el. A lány is nevetett és újra megfogta a szoknyáját, hogy felemelje. De kihullott a kezéből. Végre is el kellett fordulnom. Nem különös ez?

(*Elek* és *Jolán* maguk elé bámulva hallgatnak.)

Dezső (megütődve nézi őket): Mért szontyolodtatok így el? Mi lelt?

Elek: Ugy látszik fáradtak vagyunk. Késő van. Ideje hazamenni.

Dezső: *Elek*! Nem szégyelled magad? Nem értelek benneteket. Elvégre — elvégre lehet, hogy nem voltam egészen tapintatos, óvatos. De hát Istenem ti ketten álltok a világon legközelebb hozzám, veletek szemben is óvatos legyek?

Elek (a karjára fekteti a fejét.)

Dezső (a felesége vállára teszi a kezét.: Édes *Jolán* fiam! Mi ez? Mért van ez? Bántottalak?

Jolán (nemet int.)

Dezső: Hiszen, ha hiába volt is: ismeretek engemet. És aztán intelligensek vagyunk, becsületesek és szeretjük egymást, mért ne beszélhessünk erről nyíltan és egyenesen? Mért rágion belénk a hallgatás, egy jelentéktelen félreértés? Ha volt valami, le kell tárgyalni. Igazán nevetséges volna egy ilyen csekélységből tragédiát csinálni.

Elek (szomorúan): Nem az ember csinálja a tragédiát, hanem tragédia az embert.

Dezső (türelmetlenül felugrik): Ugyan, az Isten áldjon meg benneteket! Lehet, hogy